

Declarația Profesională IFLA privind Controlul Bibliografic Universal (2025)

Definiție și Context

Controlul Bibliografic Universal (UBC) reprezintă un concept care se referă la coordonarea globală și accesul la metadate bibliografice și de autoritate, prin producerea și diseminarea promptă a informațiilor bibliografice esențiale, adaptate cerințelor utilizatorilor.

Conceptul de UBC a fost definit în urma unei succesiuni de conferințe internaționale și inițiative începând cu anii 1960, culminând cu înființarea Biroului Internațional IFLA pentru UBC în 1974. IFLA a menținut secțiuni dedicate UBC, până când responsabilitatea a fost atribuită Secțiunii Bibliografice a IFLA, care a elaborat declarația anterioară, în anul 2012.

Prin această declarație, IFLA reafirmă rolul esențial și actualitatea UBC în întregul ecosistem al metadelor.

Obiectivele UBC

- Furnizarea de metadate de autoritate, care să reflecte fidel producția editorială din fiecare regiune și să fie distribuite și accesibile la nivel global
- Creșterea eficienței, reducerea costurilor și concentrarea eforturilor, prin distribuirea responsabilității pentru crearea și diseminarea metadelor
- Sprijinirea bibliotecilor în gestionarea colecțiilor proprii
- Facilitarea accesului liber și deschis la informații valide pentru utilizatorii bibliotecilor, astfel încât să le fie satisfăcute nevoile informaționale, prin intermediul tehnologiilor moderne adecvate.

Principiile UBC

- Distribuirea responsabilității la nivel global, fiecare agenție bibliografică națională fiind responsabilă de crearea și gestionarea metadelor care descriu producția națională publicată
- Crearea și menținerea metadelor la sursă, în teritoriul de origine
- Asigurarea operativității în producerea și distribuirea de metadate de calitate
- Asigurarea unui acces larg și deschis la metadate, pentru reutilizarea acestora
- Utilizarea standardelor internaționale recunoscute pentru a asigura consistența și interoperabilitatea metadelor.

Beneficiile UBC

UBC garantează acces liber și deschis la informații valide pentru utilizatorii bibliotecilor din întreaga lume. Oferă valoare adăugată metadelor bibliografice și de autoritate la nivel mondial și promovează interoperabilitatea între sisteme și limbi.

Pentru Agențiile Bibliografice Naționale, UBC reprezintă un cadru de partajare, la nivel internațional a creației intelectuale și culturale din teritoriile și culturile pe care le reprezintă. În cadrul IFLA, UBC organizează modul în care se aplică celelalte standarde bibliografice și ajută la prezentarea clară și uniformă a datelor.

UBC aduce beneficii domeniului editorial, autorilor și creatorilor, prin furnizarea și distribuția de informații precise despre publicațiile disponibile.

UBC economisește timp pentru utilizatori, integrând datele într-un singur loc și reducând complexitatea recuperării informațiilor. De asemenea, contribuie la optimizarea gestionării datelor, reducând cerințele de stocare.

Stakeholderii și rolurile lor în UBC

IFLA: În calitate de principal organism internațional de standardizare în domeniul biblioteconomic, IFLA este responsabilă pentru dezvoltarea, menținerea, publicarea în acces deschis și promovarea unui set de standarde și ghiduri coerente, pentru gestionarea și partajarea metadatelor bibliografice și de autoritate. Aceste standarde includ principii, modele conceptuale, reguli pentru descrierea resurselor și scheme de codificare a datelor. IFLA are, de asemenea, rolul de a reprezenta comunitatea bibliotecilor și de a se angaja activ în dialog cu organisme echivalente din alte comunități dedicate patrimoniului, inclusiv – dar fără a se limita la – sectorul mai larg al galeriilor, bibliotecilor, arhivelor și muzeelor (GLAM), precum și cu alte organizații internaționale de standardizare, pentru a asigura interoperabilitatea și relevanța la nivel intercomunitar.

Agențiile Bibliografice Naționale (ABN-uri): O ABN este o agenție oficial desemnată în fiecare teritoriu, responsabilă cu crearea și întreținerea metadatelor bibliografice și de autoritate referitoare la producția editorială locală, incluzând informații despre publicații, creatori și locurile asociate acestora. ABN poate fi o unitate a bibliotecii naționale sau a altei entități teritoriale. ABN este responsabilă pentru producerea și distribuirea metadatelor de autoritate în mod oportun, asigurându-se de calitatea și integritatea acestora și făcându-le disponibile pentru utilizare globală, accesibilă și interoperabilă.

Biblioteci: Bibliotecile, centrele de informații, alte centre de documentare și organizații sunt principalii utilizatori ai metadatelor distribuite de ABN-uri. Integrarea acestor metadate în sectorul mai larg, GLAM, aduce beneficii reciproce instituțiilor implicate, prin creșterea accesului la informații.

Industria editorială: Editorii și distribuitorii furnizează conținutul principal și oferă metadate la sursă. Colaborarea lor cu ABN-uri și biblioteci și respectarea standardelor bibliografice internaționale contribuie la optimizarea timpului și la reducerea costurilor, în întregul ecosistem bibliografic.

Furnizorii de tehnologie și sisteme: UBC depinde de implicarea tuturor organizațiilor care creează sisteme ce permit aplicarea standardelor necesare pentru ca metadatele să fie interoperabile, partajate și reutilizate.

Utilizatorii finali: Utilizatorii serviciilor bibliotecilor, cercetătorii, studenții și publicul larg sunt beneficiarii finali ai UBC. Satisfacerea nevoilor utilizatorilor orientează modul în care sunt dezvoltate și utilizate metadatele bibliografice și de autoritate, menținând accesul axat pe utilizator.

Apel la acțiune

Realizarea UBC necesită colaborarea tuturor părților interesate din ecosistemul documentar, inclusiv sectorul extins, GLAM. Tehnologiile moderne oferă instrumente puternice care ar trebui

utilizate activ pentru îmbunătățirea schimbului internațional, precum și pentru integrarea și accesibilizarea metadatelor bibliografice și de autoritate.

Pe măsură ce tehnologia continuă să transforme modul în care informațiile sunt create și partajate, această viziune asupra accesului global la metadata de autoritate rămâne crucială. Schimbările tehnologice rapide și creșterea masivă a conținutului digital impun informații fiabile și standardizate, pentru a garanta accesul sigur la cunoștințe globale și pentru a sprijini dezvoltarea societăților informate.

Rezumat

Această Declarație profesională, avizată de Consiliul de administrație al IFLA în iulie 2025, definește principiile cheie și responsabilitățile comune ale Controlului Bibliografic Universal (UBC). UBC se referă la coordonarea globală și accesul la metadata bibliografice și de autoritate prin crearea și partajarea în timp util a informațiilor bibliografice esențiale orientate către utilizator. Elaborată de Secțiunea Bibliografie a IFLA din 2012, declarația a fost revizuită de un grup de lucru sponsorizat de Secțiunile Bibliografie, Catalogare, Analiză tematică și Acces, împreună cu Comitetul consultativ pentru standarde și în consultare cu Secțiunea Biblioteci naționale. Această declarație reafirmă importanța și rolul central pe care îl are în continuare UBC în ecosistemul mai larg al metadatelor.

Cuvinte cheie

Bibliografie, Control bibliografic, Date bibliografice, Date de autoritate

Tradus de :

Drd. Aurelia Perșinaru – Biblioteca Națională a României

Emilian Tudor - Biblioteca Națională a României

Confirmăm faptul că traducerea în limba română reflectă cu exactitate conținutul și sensul originalului din limba engleză

Această traducere este realizată cu respectarea condițiilor licenței **Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)**.

Licența completă este disponibilă la: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ro>